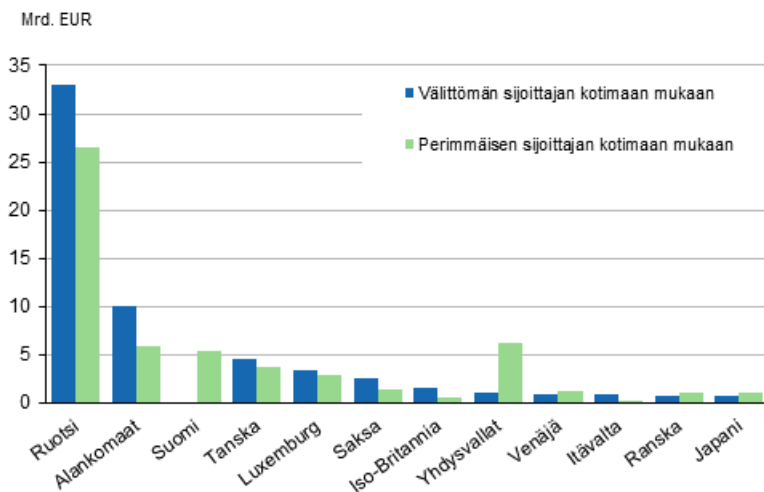

Ulkomaiset suorat sijoitukset 2013

Merkittävimmät suorat sijoittajat Suomeen olivat Ruotsi ja Yhdysvallat vuonna 2013

Uudet tilastointistandardit ja aiempaa tarkemmalla tasolla kerätyt tiedot mahdollistavat Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten maakohtaisen analysoinnin myös perimmäisen suoran sijoittajan kotimaan mukaan perinteisen välittömän suoran sijoittajan kotimaan lisäksi. Erityisesti Yhdysvaltojen merkitys Suomeen suuntautuneiden suorien sijoitusten osalta kasvaa uudessa tarkastelussa.

Ulkomaiset suorat sijoitukset Suomeen sijoittajan kotimaan mukaan vuonna 2013, sijoituskanta

Ruotsin ja Alankomaiden osuus Suomeen suuntautuneissa suorissa sijoituksissa korostuu, kun lukuja tarkastellaan välittömän suoran sijoittajan kotimaan mukaan. Kun lukuja verrataan perimmäisen suoran sijoittajan kotimaan mukaisiin lukuihin, nämä maat osoittautuvat pääoman kauttakulkumaiksi eli niistä välittömästi sijoitetaan Suomeen enemmän kuin mitä pääomaa tosiasiallisesti hallitaan. Vastaavasti Yhdysvalloista hallitaan suurempaa osaa Suomeen suuntautuvista suorista sijoituksista kuin tosiasiallisesti

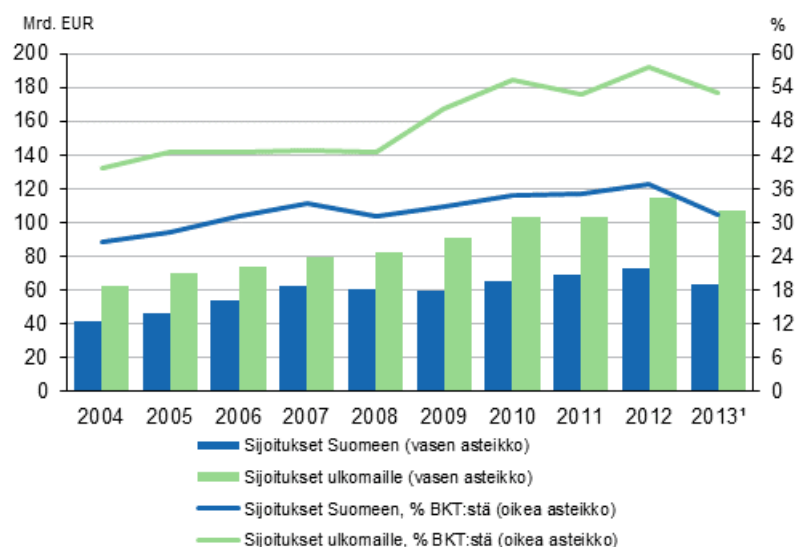
välittömästi sijoitetaan. Perimmäisen suoran sijoittajan mukaisessa tarkastelussa myös Suomen osuus on merkittävä. Tämä johtuu siitä, että kotimaiset yritykset kierrättävät pääomaa ulkomaisten tytäryhtiöidensä kautta takaisin Suomeen.

Suomesta sijoitetaan enemmän ulkomaille kuin ulkomailta Suomeen

Ulkomailta Suomeen suuntautuneiden suorien sijoitusten arvo oli vuoden 2013 lopussa 63,2 mrd. euroa. Tuottoja näistä sijoituksista kertyi 2,7 mrd. euroa, mikä vuoden 2013 lopun sijoitusten arvoon suhteutettuna vastaa 4,3 prosentin tuottoastetta. Välittömän maan mukaan tarkasteltuna Suomeen tehdään suoria sijoituksia erityisesti Ruotsista (52 % sijoituskannasta), Alankomaista (16 %) ja Tanskasta (7 %). Suomeen on sijoitettu erityisesti rahoitus- ja vakuutuslalle sekä muut palvelut -toimialalle.

Suomesta ulkomaille suuntautuneiden suorien sijoitusten arvo oli vuoden 2013 lopussa 106,9 mrd. euroa. Tuottoja näistä sijoituksista kertyi 6,2 mrd. euroa, mikä puolestaan vastaa 5,8 prosentin tuottoastetta. Suomesta on tehty suoria sijoituksia erityisesti Ruotsiin (31 % sijoituskannasta) ja Benelux-maihin (27 %). Sijoittajia ovat erityisesti metalliteollisuus- ja palveluyritykset.

Suorien sijoitusten sijoituskannat 2004-2013

1) Vuoden 2013 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2004-2012 lukujen kanssa johtuen kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista. Muutoksia ja niiden vaikutuksia käsitellään tarkemmin tähän julkaisuun sisältyvän katsauksen luvussa 2.

Tämä on ensimmäinen Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston julkaisu ja nyt julkaistaan tilastovuotta 2013 koskevat tiedot. Jatkossa Tilastokeskus julkaisee vuosittain tietoa ulkomaisista suorista sijoituksista.

Sisällys

1. Ulkomaiset suorat sijoitukset vuonna 2013.....	4
1.1 Suorat sijoitukset maailmanlaajuisesti.....	4
1.2 Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen.....	4
1.3 Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille.....	5
1.4 Suorat sijoitukset maksutaseessa.....	6
1.5 Sijoitukset perimmäisen sijoittajan maan mukaan.....	6
2. Ulkomaisten suorien sijoitusten tilastointiuudistus.....	8
2.1 Tilastointimuutoksen vaikutukset julkaistaviin lukuihin.....	8
2.2 Kaksi näkökulmaa ulkomaisiin suoriin sijoituksiin.....	9

Taulukot

Taulukko 1. Yhteenveto Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen suuntautuvista suorista sijoituksista vuonna 2013 nykyisen (BPM6/BD4) sekä aiemman (BPM5/BD3) tilastointikäsitteen mukaan, sijoituskanta milj. euroa...8	8
Taulukko 2. Suomesta ulkomaille suuntautuvat suorat sijoitukset sekä nykyisen (BPM6/BD4) että aiemman tilastointitavan (BPM5/BD3) mukaan vuoden 2013 lopussa, sijoituskanta milj. euroa.....	9
Taulukko 3. Ulkomailta Suomeen suuntautuvat suorat sijoitukset sekä nykyisen (BPM6/BD4) että aiemman tilastointitavan (BPM5/BD3) mukaan vuoden 2013 lopussa, sijoituskanta milj. euroa.....	9
Taulukko 4. Yhteenveto suuntaperiaatteen ja saamis/velka-periaatteen mukaisista suorien sijoitusten Suomen ja ulkomaiden välisistä sijoitusvirroista.....	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ulkomaiset suorat sijoitukset, kanta maittain, milj. euroa.....	11
Liitetaulukko 2. Ulkomaiset suorat sijoitukset, virta maittain, milj. euroa.....	11
Liitetaulukko 3. Ulkomaiset suorat sijoitukset, tuotto maittain, milj. euroa.....	11

Kuviot

Kuvio 1. Ulkomaisten suorien sijoitusten virrat 2004-2013.....	4
Kuvio 2. Ulkomaisten suorien sijoitusten tuotot 2004-2013.....	6
Kuvio 3. Ulkomaiset suorat sijoitukset Suomeen sijoittajan kotimaan mukaan vuonna 2013, sijoituskanta.....	7
Kuvio 4. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille suuntaperiaatteen ja saamis/velkaperiaatteen mukaan, suorien sijoitusten virta	10
Kuvio 5. Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen suuntaperiaatteen ja saamis/velkaperiaatteen mukaan, suorien sijoitusten virta.....	10

Laatuseloste: Ulkomaiset suorat sijoitukset.....	13
--	----

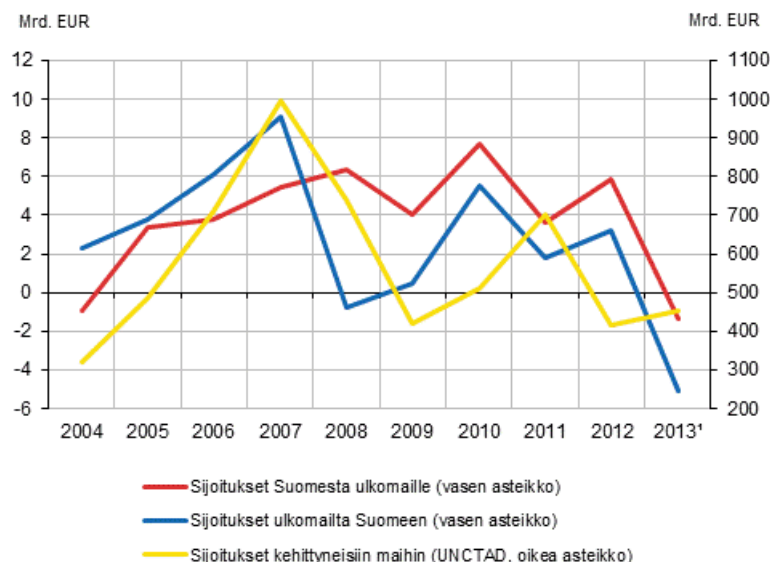
1. Ulkomaiset suorat sijoitukset vuonna 2013

Tämä katsaus jakaantuu kahteen osaan. Luvussa 1 tarkastellaan suorien sijoitusten vuoden 2013 lukuja. Luvussa 2 käydään läpi tilastointistandardien muutoksia ja niiden vaikutuksia julkaistuihin lukuihin. Tässä katsauksessa käytettyjen käsitteiden määritelmiä löytyy tilaston kotisivulta: <http://tilastokeskus.fi/til/ssij/kas.html>.

1.1 Suorat sijoitukset maailmanlaajuisesti

YK:n kauppaja- ja kehitysjärjestön julkaiseman investointiraportin mukaan maailman suorien sijoitusten virrat kasvoivat 9 prosenttia edellisvuodesta vuonna 2013 (UNCTAD: World Investment Report 2014). Samalla ajanjaksolla maailmankauppa kasvoi 2,5 prosenttia ja koko maailman BKT 2,0 prosenttia. Vuonna 2013 suoria sijoituksia kasvatti erityisesti liuskekaasun tuotantoon liittyvät uudisinvestoinnit, kansainvälisten lääkealan yritysten yrityskaupat ja muut järjestelyt sekä pääomasijoitusrahastojen kasvaneet sijoitusvarat. Raportissa ennustetaan sijoitusvirtojen kasvavan myös tulevina vuosina, vaikkakin joidenkin kasvavien markkina-alueiden taloudellisen ja poliittisen epävakauden lisääntyminen tuo riskiä kasvuennusteen toteutumiselle.

Kuvio 1. Ulkomaisten suorien sijoitusten virrat 2004-2013

1) Vuoden 2013 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2004-2012 lukujen kanssa johtuen kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista. Muutoksia ja niiden vaikutuksia käsitellään tarkemmin tähän julkaisuun sisältyvän katsauksen luvussa 2.

1.2 Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen

Suomen taloudessa vuosi 2013 oli toinen peräkkäinen taantumavuosi. Bruttokansantuote laski 1,2 prosenttia ja työttömyysaste nousi 7,7 prosentista 8,2 prosenttiin. Myös Suomen kansantalouden ulkoinen tasapaino heikkeni. Vienti väheni 2,6 prosenttia edellisvuodesta ja vaihtotase oli 2,9 mrd. euroa alijäämäinen. Suomi ei myöskään houkutelut ulkomaisia suoria sijoituksia aiempien vuosien tapaan. Ulkomaisia suoria sijoituksia Suomeen tehtiin nettomääräisesti -5,0 mrd. Uutta pääomaa siten tuotiin selvästi vähemmän kuin pääomaa vietiin. Tässä tapauksessa pääoman vienti tarkoittaa sijoitusten palautumista ulkomaille tai sijoituskohteen sijoittajalle myöntämiä lainoja

Ulkomaisten suorien sijoitusten arvo vuoden 2013 lopussa oli 63,2 mrd. euroa, mistä oman pääoman osuus oli 55,2 mrd. euroa ja vieraaseen pääomaan luettavien sijoitusten arvo 8,0 mrd. euroa. Vuoden 2012 lopussa ulkomaisten suorien sijoitusten arvo oli 73,2 miljardia euroa, mistä oman pääoman osuus oli 57,9 mrd. euroa ja vieraan pääoman 15,4 mrd. euroa. Oma pääoma väheni siten 2,7 mrd. euroa, mikä selittyy pääasiassa negatiivisella sijoitusten nettovirralla. Vieraan pääoman puolittuminen ja siten myös koko

sijoituskannan selvä lasku edellisvuodesta selittyy puolestaan pääosin muutoksilla tilastointikäytännöissä (ks. luku 2).

Maittain tarkasteltuna Suomeen on tehty suoria sijoituksia erityisesti Ruotsista (52 % sijoituskannasta), Alankomaista (16 %) ja Tanskasta (7 %). Maaryhmittäin tarkasteltuna sijoitukset Suomeen tulevat pääosin EU:n alueelta, jonka yhteenlaskettu osuus sijoituskannasta vuonna 2013 oli 92 prosenttia. Euromaiden osuus vuonna 2013 oli 30 prosenttia. Nämä osuudet on laskettu välittömän sijoittajan kotimaan mukaan. Todellisuudessa sijoituksia hallinnoidaan usein ulkomaisen tytäryhtiön kautta, jolloin perimmäinen valtaa käyttävä sijoittaja sijaitsee toisessa maassa. Näitä perimmäisen sijoittajan kotimaan mukaan laskettuja lukuja on tarkasteltu tarkemmin tämän katsauksen luvussa 1.5.

Toimialoittain tarkasteltuna Suomeen suuntautuvat ulkomaiset suorat sijoitukset kohdistuvat erityisesti rahoitus- ja vakuutusalan sekä palvelualojen yrityksiin. Sijoituksen toimiala määräytyy sen kotimaisen yksikön toimialan mukaan, jolla on velkoja ulkomaille. Tällöin rahoitus- ja vakuutustoimialan osuutta kasvattavat järjestelyt, joissa esimerkiksi suomalaista teollisuusyritystä hallinnoidaan ulkomailta käsin tätä tarkoitusta varten perustetun kotimaisen holding-yhtiön kautta.

Suomeen suuntautuneista sijoituksista ulkomaisille sijoittajille kirjautui tuottoja yhteensä 2,7 mrd. euroa vuonna 2013. Osinkoja näistä sijoituksista maksettiin 4,5 mrd. euroa ja korkoja 0,7 mrd. euroa eli yhteensä selvästi enemmän kuin mitä sijoitukset tuottivat vuonna 2013. Eroa oli 2,5 mrd. euroa, mikä kirjataan uudelleen sijoitettuihin voittoihin negatiivisena eränä ja vastaavasti se pienentää ulkomailta Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten virtaa. Uudelleen sijoitetut voitot kuvaavat tiettyinä vuonna kertyneiden ja omistajille maksettujen tuottojen välistä eroa. Negatiivinen uudelleen sijoitettu voitto syntyy esimerkiksi tilanteessa, jolloin aiempina vuosina kertyneet voittovarot jaetaan omistajalle yhtenä vuotena.

Tuotot suhteutettuna sijoitusten arvoon vähenivät edeltävistä vuosista. Vuonna 2013 tuotto suhteutettuna vuoden lopun sijoitusten arvoon oli 4,3 %, kun vuosina 2010-2012 tuotto prosentti oli keskimäärin 6,6.

1.3 Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille

Suomesta tehtiin suoria sijoituksia ulkomaille vuonna 2013 nettomääräisesti -2,0. miljardia euroa. Uutta pääomaa siten vietiin selvästi vähemmän kuin pääomaa tuotiin. Tässä tapauksessa pääoman tuonti tarkoittaa sijoitusten kotiuttamista tai sijoituskohteen sijoittajalle myöntämiä lainoja. Eniten pääomaa vietiin nettomääräisesti suorina sijoituksina Sveitsiin, Irlantiin ja Belgiaan. Eniten suoriin sijoituksiin sitoutunutta pääomaa puolestaan palautui Alankomaista, Saksasta ja Yhdysvalloista.

Ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten arvo vuoden 2013 lopussa oli 106,9 mrd. euroa, mistä oman pääoman osuus oli 101,2 mrd. euroa ja vieraaseen pääomaan luettavien sijoitusten arvo 5,7 mrd. euroa. Vuoden 2012 lopussa ulkomaille tehtyjen suorien sijoitusten arvo oli 114,7 miljardia euroa, mistä oman pääoman osuus oli 104,3 mrd. euroa ja vieraan pääoman 10,5 mrd. euroa. Oma pääoma väheni siten 3,1 mrd. euroa, mikä selittyy pääasiassa negatiivisella sijoitusten nettovirralla. Vieraan pääoman puolittuminen ja siten myös koko sijoituskannan arvon selvä lasku edellisvuodesta selittyy puolestaan pääosin muutoksilla tilastointikäytännöissä (ks. luku 2).

Maittain tarkasteltuna ulkomaiset suorat sijoitukset suuntautuvat erityisesti Ruotsiin (31 % sijoituskannasta) ja Benelux-maihin (27 %). Maaryhmittäin tarkasteltuna sijoitukset Suomesta suuntautuvat pääosin EU:n alueelle, jonka yhteenlaskettu osuus sijoituskannasta vuoden 2013 lopussa oli 81 prosenttia. Valuuttaunioniin kuuluvien maiden osuus vuoden 2013 lopussa oli 46 prosenttia. EU:n ulkopuolisia merkittäviä suoria sijoituksia löytyy Yhdysvalloista (8,7 mrd. euroa) ja Venäjältä (2,8 mrd. euroa).

Yllä lasketut osuudet on laskettu välittömän sijoituskohteen kotimaan mukaan, jolloin Aasian nousevien talouksien vetovoima näyttäytyy odotuksia vähäisempänä. Esimerkiksi Kiinaan suuntautuvien sijoitusten arvo vuoden 2013 lopussa oli 1,3 mrd. euroa ja Intiaan 0,1 mrd. euroa, kun taas Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla -tilaston mukaan Aasian osuus ulkomailta kertyneestä liikevaihdosta oli 16 prosenttia vuonna 2012. Suomesta ulkomaille suuntautuvista sijoituksista ei ole käytössä perimmäisen sijoituskohteen maan mukaisia tietoja, jolloin tarkempaa erittelyä lopullisesta sijoituskohteesta ei ole mahdollista esittää. Suuri osa esimerkiksi Benelux-maihin suuntautuvista sijoituksista liittyy globaalin yrityksen tai sen osan hallintaan ja itse tuotannollinen toiminta sijoittuu johonkin toiseen maahan - mm. muualle Eurooppaan tai Aasiaan.

Toimialoittain tarkasteltuna ulkomaille suuntautuvia suoria sijoituksia tehneet yritykset löytyvät pääosin metalliteollisuudesta ja palvelualoilta. Metalliteollisuuden yritysten sijoitusten arvo vuoden 2013 lopussa oli yhteensä 33,5 mrd. euroa, josta 7,2 mrd. euroa suuntautui Yhdysvaltoihin, 6,0 mrd. euroa Belgiaan ja 5,0 mrd. euroa Ruotsiin. Palvelualojen yritysten sijoitusten arvo puolestaan vuoden 2013 lopussa oli yhteensä 33,8 mrd. euroa. Nämä sijoitukset keskittyivät voimakkaasti Ruotsiin (19,0 mrd. euroa) ja Alankomaihin (7,7 miljardia euroa).

Ulkomaille suuntautuneista sijoituksista Suomeen kirjautui tuottoja yhteensä 6,2 mrd. euroa vuonna 2013. Osinkoja näistä sijoituksista saatiin 5,7 mrd. euroa ja korkoja 0,3 mrd. euroa. Myös Suomen saamat tuotot suhteutettuna ulkomaisten suorien sijoitusten arvoon vähenivät edeltävistä vuosista. Vuonna 2013 tuottoprosentti oli 5,8, kun vuosina 2010-2012 tuottoprosentti oli keskimäärin 7,4.

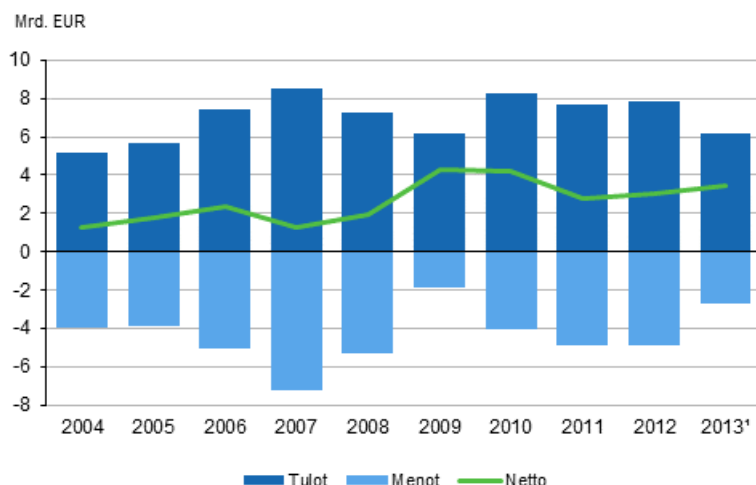
1.4 Suorat sijoitukset maksutaseessa

Suomeen suuntautuneiden ulkomaisten suorien sijoitusten arvo vuoden 2013 lopussa oli 63,2 mrd. euroa ja Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten arvo 106,9 mrd. euroa. Suomella on siten selvästi enemmän suorien sijoitusten saamia kuin velkoja. Näiden sijoitusten vaikutus Suomen nettovarallisuusasemaan on merkittävä, yhteensä +43,7 mrd. euroa. Erityisesti suorat sijoitukset parantaa yritys- ja rahoitussektorin ulkomaista nettovarallisuusasemaa. Suoriin sijoituksiin liittyvä nettovarallisuusasema on sama myös Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastossa, vaikkakin maksutaseen bruttoluvut eroavat tässä esitetyistä suuntaperiaatteen mukaisista luvuista (Maksutaseen eroavaa tilastointitapaa on tarkasteltu tarkemmin luvussa 2.2).

Tuottoja suorista sijoituksista kirjautui ulkomailta Suomeen vuonna 2013 yhteensä 6,2 mrd. euroa ja Suomesta ulkomaille 2,7 mrd. euroa. Nämä omaisuustulot kirjautuvat Suomen vaihtotaseen ensitulon erään ja niiden nettovaikutus Suomen vaihtotaseeseen oli +3,4 mrd. euroa vuonna 2013. Suorien sijoitusten tuotot oli Suomen vaihtotaseen näkökulmasta myös ainoa ylijäämäinen sijoituslaji. Arvopaperisijoitusten tuottojen nettovaikutus vaihtotaseeseen oli -1,7 mrd. euroa ja muiden sijoitusten -1,3 mrd. euroa.

Kuviosta 2 voidaan myös nähdä, että suoriin sijoituksiin liittyvät tuotot ovat parantaneet Suomen vaihtotasetta koko tarkastelujakson 2004-2013. Suomen saamat vuotuiset tuotot ovat vaihdelleet 5,2 ja 8,5 mrd. euron välillä ja ylijäämää nämä sijoitukset ovat tuottaneet vuosittain 1,2 - 4,3 mrd. euroa.

Kuvio 2. Ulkomaisten suorien sijoitusten tuotot 2004-2013

1) Vuoden 2013 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2004-2012 lukujen kanssa johtuen kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista. Muutoksia ja niiden vaikutuksia käsitellään tarkemmin tähän julkaisuun sisältyvän katsauksen luvussa 2.

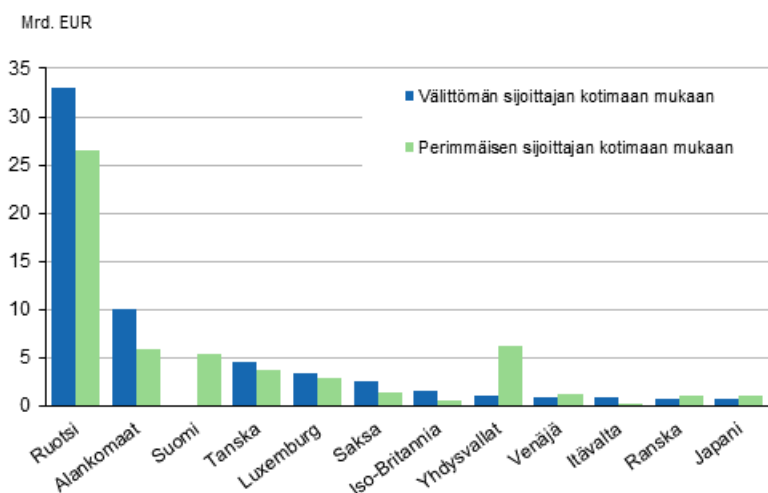
1.5 Sijoitukset perimmäisen sijoittajan maan mukaan

Uudet tilastointistandardit ja aiempaa tarkemmalla tasolla kerätyt tiedot mahdollistavat suorien sijoitusten maakohtaisen analysoinnin perimmäisen suoran sijoittajan kotimaan mukaan. Perinteisesti suoria sijoituksia

on tarkasteltu vain välittömän sijoittajan kotimaan mukaan. Perimmäisellä suoralla sijoittajalla tässä yhteydessä tarkoitetaan sitä tahoja, joka on ylimpänä ulkomaisen suoran sijoittajan määräysvaltaketjussa. Perimmäinen suora sijoittaja ei ole minkään muun yksikön määräysvallassa ja se voi olla myös kotimainen yksikkö.

Kuviosta 3 voidaan nähdä, että Suomeen suuntautuvia suoria sijoituksia on tehty Ruotsista ja Alankomaista selvästi enemmän, jos sijoituksia tarkastellaan välittömän sijoittajan kotimaan mukaan. Tämä viittaa siihen, että näitä sijoituksia hallinnoidaan Ruotsiin tai Alankomaihin sijoittuneen yhtiön kautta, vaikka todellinen sijoittaja löytyykin jostain muualta. Yhdysvaltojen osalta tilanne onkin päinvastainen. Yhdysvalloista Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten kanta on suurempi tarkasteltuna perimmäisen suoran sijoittajan kotimaan (6,3 mrd. euroa) kuin välittömän sijoittajan kotimaan mukaan (1,0 mrd. euroa). Yhdysvalloista siis hallitaan suurempaa osaa Suomeen suuntautuvista suorista sijoituksista kuin näitä sijoituksia välittömästi tehdään. Myös Japanin, Ranskan ja Venäjän sijoitukset ovat suurempia, mikäli tarkastelu tehdään perimmäisen sijoittajan kotimaan mukaan. Perimmäisen suoran sijoittajan mukaisessa tarkastelussa myös Suomen osuus on merkittävä. Tämä johtuu siitä, että kotimaiset yritykset kierrättävät pääomaa ulkomaisten tytäryhtiöidensä kautta takaisin Suomeen.

Kuvio 3. Ulkomaiset suorat sijoitukset Suomeen sijoittajan kotimaan mukaan vuonna 2013, sijoituskanta

2. Ulkomaisten suorien sijoitusten tilastointiuudistus

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) sekä Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) ovat julkaisseet uudet käsikirjansa koskien ulkomaisten suorien sijoitusten (OECD: Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, 4th ed. [BD4]) sekä maksutaseen tilastojen laadintaa (IMF: Balance of Payments and International Investment Position Manual, 6th ed. [BPM6]). Suomessa on julkistettu uuden maksutasekäsikirjan mukaisia maksutaseen ja ulkomaisen varallisuusaseman tietoja 11.7.2014 alkaen. Ulkomaisten suorien sijoitusten tilastoinnin osalta uudistetun suuntaperiaatteen mukaiseen tilaston laadintaan siirrytään tilastovuodesta 2013 alkaen tämän julkistuksen yhteydessä 18.11.2014.

Globalisaation ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyn lieventymisen myötä konsernien sisäiset omistus- ja rahoitusrakenteet ovat monimutkaistuneet ja tilastouudistus pyrkii vastaamaan tähän haasteeseen. Kansainväliset suorien sijoitusten tilastot kuvaavatkin nykyisin yhä enemmän edellä mainittua ilmiötä eivätkä ulkomaisia reaali-investointeja, kuten aiemmin. Niin kutsuttujen läpivirtaussijoitusten määrä suorissa sijoituksissa on merkittävästi lisääntynyt. Tilastointiuudistuksen myötä etenkin konsernien sisäisten holding- ja rahoitusyhtiöiden läpivirtaavan pääoman lukuja inflatoivaa vaikutusta on pyritty eliminoimaan siten, että vieraan pääoman sisaryrityseriä nettoutetaan uudistetun suuntaperiaatteen mukaisesti. Lisäksi pääoman perimmäisen lähdemään eli perimmäisen suoran sijoittajan kotimaan tunnistaminen mahdollistuu ulkomailta Suomeen suuntautuvissa sijoituksissa.

Tilastointiuudistus aiheuttaa aikasarjakatkoksen suorien sijoitusten suuntaperiaatteen mukaisiin tilastoihin. Tilastokeskuksen verkkosivuilla julkaistuissa tiedoissa tilastovuotta 2013 edeltävältä ajalta suorat sijoitukset on esitetty edeltävän suuntaperiaatteen mukaan ja tilastovuodesta 2013 alkaen suorat sijoitukset on esitetty uudistetun suuntaperiaatteen mukaan. Tilastovuotta 2013 edeltävältä ajalta Suomen Pankki on arvioinut uudistetun suuntaperiaatteen mukaiset pääomakannat sekä sisaryrityserät vuosille 2009–2012 IMF:n CDIS-kyselyä (Coordinated Direct Investment Survey) varten. CDIS-kyselyn tiedot löytyvät IMF:n verkkosivuilta: <http://cdis.imf.org/>. Vuoden 2008 osalta tiedot uudistetun suuntaperiaatteen mukaisista pääomakannoista ja sisaryrityseristä on esitetty Suomen Pankin BoF Online julkaisussa, jossa suoria sijoituksia koskevia tilastouudistuksia on myös käsitelty tarkemmalla tasolla (http://www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/selvitykset_ ja_raportit/bof_online/Documents/BoF_Online_04_2011.pdf).

2.1 Tilastointimuutoksen vaikutukset julkaistaviin lukuihin

Suomesta ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten kanta supistuu tilastointiuudistuksen myötä noin 6 %. Vastaavasti ulkomailta Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten kanta supistuu noin 10 %. Muutoksen kokonaisvaikutus on 6 937 milj. euroa sekä Suomesta ulkomaille että ulkomailta Suomeen suuntautuvissa sijoituksissa. Toisin sanoen supistava vaikutus on samansuuruinen molemmissa sijoitussuunnissa.

Taulukko 1. Yhteenveto Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen suuntautuvista suorista sijoituksista vuonna 2013 nykyisen (BPM6/BD4) sekä aiemman (BPM5/BD3) tilastointikäsikirjan mukaan, sijoituskanta milj. euroa

	BPM6/BD4	BPM5/BD3	Uusi/Vanha (%)
Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille	106 896	113 833	94
Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen	63 153	70 090	90
Netto	43 743	43 743	100

Suorien sijoitusten kannan supistuminen selittyy muutoksella vieraan pääoman erien jaottelussa. Alla olevissa taulukoissa 2 ja 3 kuvataan tarkemmin, miten sisaryritysten välisten vieraan pääoman saamisten ja velkojen käsittely on muuttunut uudistettuun suuntaperiaatteeseen siirryttäessä. Suorien sijoitusten aineisto ei sisällä sisaryritysten välisiä oman pääoman sijoituksia, mistä johtuen tilastointiuudistuksella ei ole vaikutusta omaan pääomaan¹⁾.

1) Määritelmällisesti oman pääoman sijoitukset sisaryritysten välillä on mahdollisia, jos ne oikeuttavat alle 10 prosentin osuuteen sijoituskohteena olevan yrityksen äänivallasta.

Taulukko 2. Suomesta ulkomaille suuntautuvat suorat sijoitukset sekä nykyisen (BPM6/BD4) että aiemman tilastointitavan (BPM5/BD3) mukaan vuoden 2013 lopussa, sijoituskanta milj. euroa

	BPM6/BD4	BPM5/BD3
Suomesta ulkomaille suuntautuvat suorat sijoitukset	106 896	113 833
Oma pääoma	101 167	101 167
Vieras pääoma =	5 729	12 666
+ Saamiset suoran sijoituksen kohteilta	23 709	23 709
- Velat suoran sijoituksen kohteille (käänteiset sijoitukset)	-17 292	-17 292
+ Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä		6 249
+ Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä, joiden perimmäinen määräysvalta Suomessa	3 366	
- Velat ulkomaisille sisäryityksille, joiden perimmäinen määräysvalta Suomessa	-4 054	

Aiemman suuntaperiaatteen mukaan kaikki vieraaseen pääomaan kuuluvat saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä kirjattiin Suomesta ulkomaille suuntautuviin suoriin sijoituksiin (6 249 milj. euroa).

Uudistetun suuntaperiaatteen mukaan taas Suomesta ulkomaille suuntautuviin sijoituksiin kirjataan vain ne vieraan pääoman saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä, joissa perimmäinen määräysvalta on Suomessa (3 366 milj. euroa). Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä, joiden perimmäinen määräysvalta on ulkomailla (2 883 milj. euroa) siirretään käänteisiksi ulkomailta Suomeen suuntautuviksi sijoituksiksi.

Taulukko 3. Ulkomailta Suomeen suuntautuvat suorat sijoitukset sekä nykyisen (BPM6/BD4) että aiemman tilastointitavan (BPM5/BD3) mukaan vuoden 2013 lopussa, sijoituskanta milj. euroa

	BPM6/BD4	BPM5/BD3
Ulkomailta Suomeen suuntautuvat sijoitukset	63 153	70 090
Oma pääoma	55 191	55 191
Vieras pääoma =	7 962	14 899
+ Velat suoralle sijoittajalle	13 074	13 074
- Saamiset suoralta sijoittajalta (käänteiset sijoitukset)	-6 691	-6 691
+ Velat ulkomaisille sisäryityksille		8 516
+ Velat ulkomaisille sisäryityksille, joiden perimmäinen määräysvalta ulkomailla	4 462	
- Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä, joiden perimmäinen määräysvalta ulkomailla	-2 883	

Aiemman suuntaperiaatteen mukaan kaikki velat ulkomaisille sisäryityksille luettiin ulkomailta Suomeen suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi (8 516 milj. euroa). Uudistetun suuntaperiaatteen mukaan ulkomailta Suomeen suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi kirjataan vain ne vieraaseen pääomaan kuuluvat velat ulkomaisille sisäryityksille, joissa perimmäinen määräysvalta on ulkomailla (4 462 milj. euroa). Velat ulkomaisille sisäryityksille, joiden perimmäinen määräysvalta on Suomessa (4 054 milj. euroa) siirretään käänteisinä sijoituksina Suomesta ulkomaille suuntautuviin sijoituksiin.

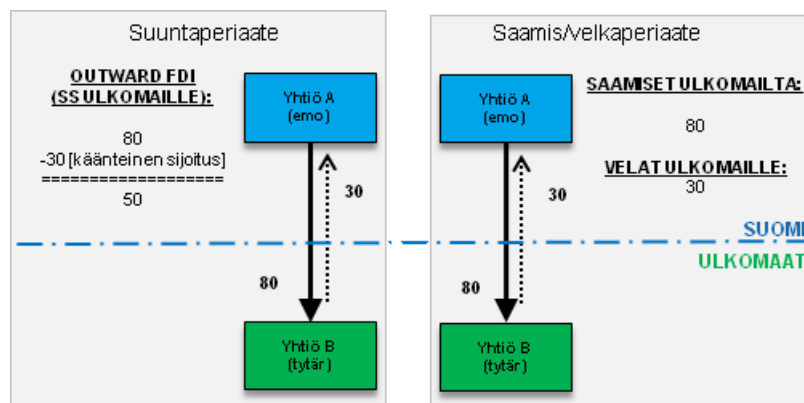
Siirrettävien erien yhteissumma, 6 937 milj. euroa (=2 883+4 054), kuvaa tilastoinnin muutoksen absoluuttista vaikutusta suorien sijoitusten kantoihin. Muutoksella ei kuitenkaan ole vaikutusta suorien sijoitusten nettoarvoon, joka on 43 743 milj. euroa sekä nykyisten että aiempien tilastointistandardien mukaisesti laskettuna (ks. taulukko 1).

2.2 Kaksi näkökulmaa ulkomaisiin suoriin sijoituksiin

Tilastouudistuksen myötä Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastossa suorat sijoitukset ilmoitetaan bruttomääräisenä saamis/velkaperiaatteen mukaisesti tilastovuodesta 2013 alkaen ja luvut ovat saatavilla myös tätä edeltävältä ajalta. Vastaavasti Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilastossa suorat sijoitukset esitetään uudistetun suuntaperiaatteen mukaisesti tilastovuodesta 2013 alkaen. Eriävistä esitystavoista johtuen Maksutase- ja Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilastoissa esitetyt luvut eroavat toisistaan, mutta ovat kuitenkin yhtenevät.

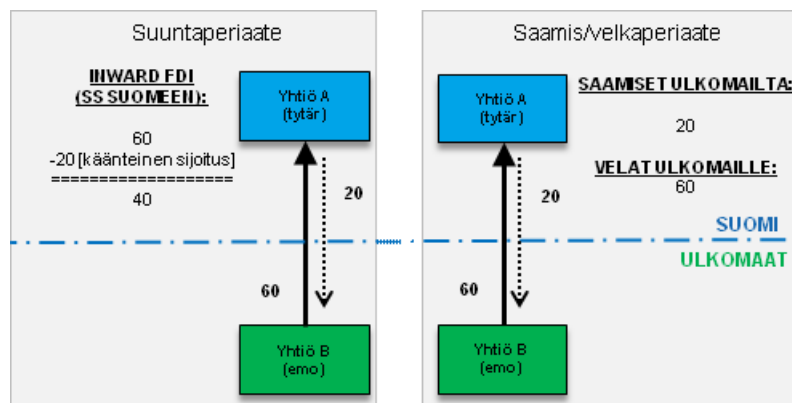
Alla olevassa esimerkissä on tarkoitus havainnollistaa suuntaperiaatteen ja saamis/velkaperiaatteen eroavaisuuksia suorien sijoitusten tilastoinnissa Suomen ja ulkomaiden välisten sijoitusvirtojen avulla. Kuviossa 4 on esitetty suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille sekä suuntaperiaatteen että saamis/velkaperiaatteen mukaan. Suomesta ulkomaille suuntautuvissa suorissa sijoituksissa konsernin emoyhtiö sijaitsee Suomessa ja sijoituskohteet (osakkuus-/tytäryhtiöt) ulkomailla.

Kuvio 4. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille suuntaperiaatteen ja saamis/velkaperiaatteen mukaan, suorien sijoitusten virta

Kuviossa 5 on esitetty ulkomailta Suomeen suuntautuvat sijoitukset sekä suuntaperiaatteen että saamis/velkaperiaatteen mukaan. Ulkomailta Suomeen suuntautuvissa suorissa sijoituksissa konsernin emoyhtiö sijaitsee ulkomailla. Vastaavasti sijoituskohteet (osakkuus-/tytäryhtiöt) sijaitsevat Suomessa.

Kuvio 5. Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen suuntaperiaatteen ja saamis/velkaperiaatteen mukaan, suorien sijoitusten virta

Taulukossa 4 esitetään yhteenveto sijoitusvirroista Suomen ja ulkomaiden välillä. Tässä esimerkissä suuntaperiaatteen mukaan suoria sijoituksia suuntautuu Suomesta ulkomaille enemmän kuin ulkomailta Suomeen. Saamis/velkaperiaatteen mukaan Suomen saamiset ulkomailta kasvoivat 100 yksikköä. Vastaavasti Suomen velat ulkomaille kasvoivat 90 yksikköä.

Taulukko 4. Yhteenveto suuntaperiaatteen ja saamis/velka-periaatteen mukaisista suorien sijoitusten Suomen ja ulkomaiden välisistä sijoitusvirroista

Suuntaperiaate		Saamis/velka-periaate	
Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille	50	Saamiset	80+20=100
Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen	40	Velat	30+60=90
Netto	10	Netto	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ulkomaiset suorat sijoitukset, kanta maittain, milj. euroa

		Vuosi					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁾
Sijoitus Suomeen	Ruotsi	34 038	30 768	32 848	33 663	34 226	32 921
	Alankomaat	7 633	9 455	11 342	12 783	15 736	9 960
	Tanska	4 669	4 852	4 132	3 910	4 337	4 533
	Saksa	2 992	2 120	4 337	5 730	4 177	2 543
	Luxemburg	361	1 898	3 268	3 532	3 457	3 447
Sijoitus ulkomaille	Ruotsi	14 083	21 778	25 435	25 939	29 375	33 062
	Alankomaat	16 533	14 490	15 695	16 708	24 525	16 662
	Saksa	4 587	4 119	4 769	4 435	6 234	4 078
	Belgia	18 916	19 493	22 362	21 612	9 795	9 170
	Yhdysvallat (USA)	8 639	7 923	7 808	7 006	9 787	8 659
	Venäjä	2 467	2 328	2 783	2 978	3 197	2 835

1) Vuodesta 2013 alkaen luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien lukujen kanssa johtuen tilastointimuutoksista.

Liitetaulukko 2. Ulkomaiset suorat sijoitukset, virta maittain, milj. euroa

		Vuosi					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁾
Sijoitus Suomeen	Ruotsi	4 289	-290	1 229	626	901	-3 185
	Alankomaat	141	1 674	1 979	840	2 271	-2 927
	Tanska	9	72	163	-35	550	198
	Saksa	968	-1 035	2 469	1 327	-2 737	-111
	Luxemburg	-23	992	1 486	276	-247	253
Sijoitus ulkomaille	Ruotsi	-869	2 870	1 020	2 959	2 535	67
	Alankomaat	1 345	103	646	1 371	5 545	-3 183
	Saksa	-501	-501	583	-104	1 768	-2 293
	Belgia	4 568	694	2 430	-845	-13 807	909
	Yhdysvallat (USA)	4 569	-1 056	-815	268	-351	-836
	Venäjä	763	-313	691	575	318	543

1) Vuodesta 2013 alkaen luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien lukujen kanssa johtuen tilastointimuutoksista.

Liitetaulukko 3. Ulkomaiset suorat sijoitukset, tuotto maittain, milj. euroa

		Vuosi					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁾
Sijoitus Suomeen	Ruotsi	3 477	2 133	2 891	3 295	4 267	1 572
	Alankomaat	619	-1 042	-157	225	-239	431
	Tanska	342	157	252	229	228	355
	Saksa	393	295	86	236	378	165
	Luxemburg	-236	34	164	161	-167	-156

		Vuosi					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁾
Sijoitus ulkomaille	Ruotsi	1 862	1 955	2 739	2 821	4 276	1 881
	Alankomaat	1 527	39	851	577	786	1 203
	Saksa	-210	121	6	160	-206	-517
	Belgia	541	797	753	731	511	631
	Yhdysvallat (USA)	368	49	86	407	87	327
	Venäjä	212	258	437	334	638	572

1) Vuodesta 2013 alkaen luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien lukujen kanssa johtuen tilastointimuutoksista.

Laatuseloste: Ulkomaiset suorat sijoitukset

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilasto kuvaa vuosittain sijoitustoimia, jotka perustuvat merkittävään vaikutusvalttaan tai määräysvalttaan sijoituskohteessa. Käytännössä tilasto kuvaa monikansallisten konsernien kotimaisten ja ulkomaisten konserninosien välisiä rahoitustaloustoimia ja niistä syntyviä saamia ja velkoja sekä kansainvälisiä yrityskauppoja. Tilaston tietojen avulla voidaan myös arvioida talouden globalistumisen astetta. Ulkomaiset suorat sijoitukset ovat osa maksutasetilastoinnin kehikkoa, mutta julkaistaan kerran vuodessa omana tilastonaan.

Tilaston laatiminen perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (184/2005), jossa säädetään maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja ulkomaisia suorita sijoituksia koskevista tilastoista. Laadinnassa noudatetaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n maksutasekäsikirjan (Balance of Payments and International Investment Position Manual 6th ed., 2009 [BPM6]) sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n ulkomaisia suorita sijoituksia koskevan käsikirjan (Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4th ed., 2008 [BD4]) suosituksia.

Suorien sijoitusten tilastoa on julkaistu osana maksutasetilastoja Suomen Pankissa vuodesta 1968 lähtien. Maksutasetilastoinnin päävastuu siirtyi Tilastokeskukselle 1.1.2014 alkaen ja Tilastokeskus julkaisee Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastoa omana tilastonaan vuosittain 18.11.2014 alkaen. Uusien tilastostandardien myötä suorat sijoitukset julkaistaan nettomääräisenä Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastossa sekä bruttomääräisenä osana maksutasetilastoa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Tilastossa käytetyt luokitukset ovat maaluokitus, toimialaluokitus (TOL 2008) ja sektoriluokitus (2012). Tilaston keskeisiä käsitteitä ovat:

- **Suora sijoitus:** Sijoittajan (Direct Investor) ja toisessa maassa sijaitsevan kohteen (Direct Investment Enterprise) välillä on suoran sijoituksen suhde, kun sijoittajalla on kohteessa määräysvalta (yli 50 % osakeyhtiön äänivallasta) tai merkittävä vaikutusvalta (vähintään 10 % ja enintään 50 % osakeyhtiön äänivallasta). Sijoituksen suunta (joko ulkomailta Suomeen tai Suomesta ulkomaille) määräytyy tilastossa osapuolten välisen määräys-/vaikutusvallan suunnan perusteella. Suoriksi sijoituksiksi kutsutaan suoran sijoituksen suhteessa olevien osapuolten välisiä rahoitustaloustoimia. Suorien sijoitusten pääoma jaetaan oman ja vieraan pääoman ehtoihin eriin. Vaihtotaseessa esitettyjen uudelleen sijoitettujen voittojen vastaerä kirjataan omaan pääomaan. Omaan pääomaan luetaan kaupat yritysten osakkeilla, osakkeiden merkinnät suunnatuissa aneissa ja muut peruspääoman sijoitukset. Oman pääoman arvo on tilastoitu pörssissä listattujen yritysten osalta markkina-arvon ja muiden yritysten osalta kirjanpitoarvon mukaan. Suorien sijoitusten vieraan pääoman ehtoihin eriin luetaan yksittäislainat, vuokrausluotot, talletukset konsernitileille, omaan pääomaan rinnastettavat pääomalainat, kauppaluotot, lainojen korkojen suoritusperusteiseen kirjaukseen liittyvät siirtovelat ja -saamiset, joukkovelkakirjalainat ja rahamarkkinapaperit. Jos sekä velkoja että velallinen ovat muuta rahoitustoimintaa kuin vakuutusta harjoittavia, ainoastaan ns. ikuiset lainat luokitellaan suorien sijoitusten vieraaseen pääomaan. Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto julkaistaan nk. uudistetun suuntaperiaatteen mukaan. Uudet tilastointistandardit (BPM6/BD4) suosittavat bruttomääräisen saamis/velka -periaatteen soveltamista suoriin sijoituksiin maksutase- sekä ulkomainen nettovarallisuus -tilastojen yhteydessä. Vastaavasti nettomääräistä uudistettua suuntaperiaatetta suositellaan sovellettavaksi suorien sijoitusten maittaisten ja toimialoittaisten tarkastelujen yhteydessä. Eriävistä esitystavoista johtuen tilastoissa esitetyt suorien sijoitusten luvut eroavat toisistaan.
- **Käänteinen sijoitus:** Suoran sijoituksen kohteena olevan yhteisön (Direct Investment Enterprise) rahoitussaamiset suoralta sijoittajaltaan (Direct Investor) luetaan käänteisiksi sijoituksiksi.

- **Läpivirtaussijoitus:** Sijoitukset, joissa kotimainen sijoituskohde vastaanottaa ulkomaiselta suoralta sijoittajalta pääomaa ja sitten sijoittaa tämän pääoman edelleen omiin suorien sijoitusten kohteisiinsa ulkomaille. Läpivirtaussijoitukset kasvattavat samalla erällä sekä ulkomailta Suomeen että Suomesta ulkomaille suuntautuneita suoria sijoituksia. Kun läpivirtaussijoitukset ovat negatiiviset, ulkomaiset sijoittajat ovat purkaneet Suomen läpi tekemiään sijoituksia, mikä supistaa sekä ulkomailta Suomeen että Suomesta ulkomaille suuntautuneita suoria sijoituksia.
- **Paikallisyrittäjäryhmä:** Samassa maassa saman määräysvaltaisen tahon omistuksessa olevat yritykset kuuluvat paikallisyrittäjäryhmään. Ulkomaisia tytäryhtiöitä sekä niitä kotimaisia tytäryhtiöitä, joissa omistusketju kulkee ulkomaiden kautta, ei lasketa kuuluviksi kyseiseen paikallisyrittäjäryhmään.
- **Perimmäinen suora sijoittaja:** Ulkomaisessa osakkuus- tai tytäryhtiössä määräysvaltaa käyttävä ulkomailta tai kotimaassa sijaitseva institutionaalinen yksikkö, joka on ylimpänä suoran sijoituksen kohteena olevan yksikön määräysvaltaketjussa. Perimmäinen suora sijoittaja ei ole minkään muun institutionaalisen yksikön määräysvallassa. Perimmäinen suora sijoittaja voi olla myös ulkomailta tai kotimaassa pysyvästi asuva yksityishenkilö.
- **Pääomavirta:** Ulkomailta Suomeen suuntautuvissa suorissa sijoituksissa ulkomaisen sijoittajan tietynä ajanjaksona suomalaiskohteisiin nettomääräisesti sijoittama pääoma. Vastaavasti Suomesta ulkomaille suuntautuvissa sijoituksissa suomalaisen sijoittajan tietynä ajanjaksona ulkomaisiin kohteisiin nettomääräisesti sijoittama pääoma.
- **Saamis/velka-periaate:** Saamis/velka-periaatteen mukaan suoriin sijoituksiin lukeutuvat rahoitustaloustoimet esitetään raportoitavien yhteisöjen vastaavien taseessa esitettyjen tietojen mukaan joko saamisina ulkomailta tai velkoina ulkomaille. Saamis/velka-periaate ei huomioi suuntaperiaatteen mukaisia käänteisiä sijoituksia. Suorat sijoitukset kirjataan maksutaseeseen saamis/velka-periaatteen mukaisesti.
- **Sijoituskanta:** Ulkomaisen sijoittajan suomalaisiin kohteisiin sijoittaman pääoman arvo tietyllä hetkellä (suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen). Vastaavasti myös suomalaisen sijoittajan ulkomaisiin kohteisiin sijoittaman pääoman arvo tietyllä hetkellä (suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille).
- **Sisäryitys:** Sisäryitykset ovat kytköksissä toisiinsa yhteisen emoyrityksen kautta. Sisäryityksillä ei voi olla keskenään suoran sijoituksen suhdetta.
- **Suuntaperiaate:** Rahoitussaamiset ja -velat netotetaan suuntaperiaatteen mukaisissa suorien sijoitusten tiedoissa suoran sijoittajan ja sijoituskohteen välisen määräys-/vaikutusvallan suunnan mukaan. Suorat sijoitukset Suomeen kuvaa sitä pääomaa, jonka ulkomainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut Suomessa sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen. Suorat sijoitukset ulkomaille vastaavasti kuvaa sitä pääomaa, jonka suomalainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut ulkomailta sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen. Käänteiset sijoitukset eli suoran sijoituksen kohteena olevan yhteisön rahoitussaamiset suoralta sijoittajalta sekä sisäryitysten väliset sijoitukset huomioidaan suuntaperiaatteen mukaisissa tiedoissa. Sisäryitysten, joiden perimmäinen määräysvalta sijaitsee Suomessa, rahoitussaamiset ja -velat netotetaan ja kirjataan Suomesta ulkomaille suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi. Vastaavasti sisäryitysten, joiden perimmäinen määräysvalta sijaitsee ulkomailta, rahoitussaamiset ja -velat netotetaan ja kirjataan ulkomailta Suomeen suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi. Suuntaperiaatteen mukaiset suorien sijoitusten tiedot julkaistaan Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastossa.
- **Uudelleen sijoitetut voitot:** Uudelleen sijoitetut voitot lasketaan sijoituskohteiden oman pääoman tuoton ja maksettujen osinkojen välisenä erotuksena. Vaihtotaseessa esitettyjen uudelleen sijoitettujen voittojen vastaerä kirjataan omaan pääomaan.
- **Välitön suora sijoittaja:** Yrityksen määräys- tai vaikutusvaltaketjussa ensimmäinen ulkomailta sijaitseva institutionaalinen yksikkö.

1.3. Lait ja asetukset

Tilastokeskuksen tiedonkeruuvaltuudet pohjautuvat tilastolakiin (280/2004, muut. 361/2013). Suomen Pankin tiedonkeruuvaltuudet maksutasetilastoinnin/suorien sijoitusten alueella perustuvat lakiin Suomen Pankista (214/1998).

Suomella on lakisääteisiä velvoitteita tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa/suoria sijoituksia Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2004/15, muutettu EKP/2007/3 sekä EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23 (muutettu EKP/2013/25)) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 184/2005, muutettu (EY) N:o 707/2009 sekä komission asetus 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston tärkeimmät tietolähteet ovat vuosittainen tilinpäätöspohjainen kyselytutkimus ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista (BOPA) sekä kuukausittainen kysely ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista (BOPM). Tilasto perustuu Tilastokeskuksen ja Suomen Pankin yhteiseen tiedonkeruuseen. Vuositilaston tiedot kerätään sähköisellä pdf-kyselylomakkeella.

Vuosikysely pohjautuu cut-off -otantaan, jossa vastaajat valitaan siten, että noin 95 % suorien sijoitusten kantojen arvosta saadaan katettua. Kyselyn kehikko perustuu yritysrekisteriin ja sen lisätietoihin ulkomaalaisomistuksesta, konsernirekisteriin ja sen tietoihin tytäryhtiöistä sekä verohallinnon aineistoon. Vuosittain kyselyn piiriin kuuluu kaikkiaan noin 1100 paikallisyrittäjäryhmää. Vuosikyselytiedot ovat käytettävissä tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa osana Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema-vuosijulkaisua ja marraskuussa osana Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston julkaisua. Tätä ennen julkaistavissa luvuissa vuosikyselyistä saatavat tiedot on arvioitu viimeisimmän käytettävissä olevan vuosikyselyn avulla.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutaseeseen ja ulkomaiseen varallisuusasemaan ja siten myös suoriin sijoituksiin kirjataan vain Suomessa sijaitsevan ja ulkomailla sijaitsevan institutionaalisen yksikön välisiä rahoitustaloustoimia. Jos ulkomainen sijoittaja ostaa kohdeyrityksen Suomeen perustettavan holdingyhtiön nimiin ja holdingyhtiö rahoittaa puolet kauppahinnasta ulkomaiselta sijoittajalta samallaan pääomalla ja loput Suomesta nostetulla pankkilainalla, suoriin sijoituksiin kirjataan vain ulkomaisen sijoittajan holdingyhtiön sijoittama pääoma.

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto ei kuvaa reaali-investointeja. Jos esimerkiksi ulkomaisessa määräysvallassa oleva yritys tekee tehtaan laajennusinvestoinnin Suomessa eikä saa tähän rahoitusta suoraan ulkomaiselta sijoittajalta, laajennusinvestoinnista ei kirjata mitään suorien sijoitusten tilastoon.

Tilaston keskeisimmät virhelähteet liittyvät vastaukseen ja alipeittoon. Vastauksen puuttuessa tilastoa täydennetään edellisvuoden tiedoilla mikäli mahdollista. Muussa tapauksessa puuttuva tieto paikataan imputoinnilla. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kyselyn otanta perustuu tilastovuotta edeltävän vuoden taseaineistoon sekä yritys- ja konsernirekisterien tietoihin. Lisäksi alipeittoa voi esiintyä liittyen puuttuviin tietoihin koskien kansainvälisiä yrityskauppoja.

Suorien sijoitusten määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat myös yksi oleellinen virhelähde. Suorien sijoitusten määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin kyselyn vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin vääriin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmästä, jolloin tieto perustuu yrityksen arvioon.

Tilaston luotettavuuteen vaikuttaa myös sähköisellä kyselyllä kerättyjen tietojen laatu. Suomen Pankki yhdisti kolme aiempaa maksutaseen vuosikyselyään (SSU Suorat sijoitukset ulkomaille, SSS Suorat sijoitukset Suomeen ja SVA-kysely ulkomaisista saamisista ja veloista) yhdeksi kyselyksi - Maksutaseen vuosikysely ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista (BOPA). Kyselyuudistuksen myötä suorien

sijoitusten tilastointi on uusien tilastostandardien mukaista, ja tilastovuoden 2012 aineisto on ensimmäinen uusien standardien mukaisesti kerätty aineisto. Uudistuksella on pyritty vähentämään yritysten raportointirasitetta sekä selkeyttämään ja yhtenäistämään raportointiprosessia. Kyselyjen yhdistäminen myös vähentää mahdollisia alipeittoon liittyviä virheitä kyselyjoukon laajentuessa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ulkomaisten suorien sijoitusten tilasto julkaistaan kerran vuodessa. Tilastovuoden tiedot julkaistaan 10 kuukautta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Julkaistavat tiedot tulevat lopullisiksi viimeistään kolmen vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä. Ensimmäinen Ulkomaisten suorien sijoitusten vuositilaston julkistamispäivä on 18.11.2014.

Suorien sijoitusten kuukausittaiset nettopääomavirrat julkaistaan kuusi viikkoa kuukauden päättymisen jälkeen osana Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastoa. Suorien sijoitusten neljännesvuosittaiset sijoituskannat julkaistaan kahden ja puolen kuukauden kuluttua neljänneksen päättymisestä myös osana Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastoa. Toimialoittaiset ja maittaiset erittelyt tehdään vain vuositasen tiedoille, jotka julkaistaan Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastossa. Linkki Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston julkistamisaikatauluun löytyy osoitteesta:

<http://www.tilastokeskus.fi/til/mata/tjulk.html>.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/ selkeys

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto julkaistaan vuosittain Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Ensimmäinen Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston julkistus on 18.11.2014. Sekä pääomakanta- että pääomavirtatiedot julkaistaan toimialoittain, maittain ja maaryhmittäin siten, että yksittäisen paikallisyritysryhmän tiedot eivät ole pääteltävissä.

6. Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Suomen Pankki ja Tilastokeskus ovat sitoutuneet noudattamaan kansainvälisiä tilastointistandardeja. Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto laaditaan OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4th Edition (BD4) ja IMF Balance of Payments and International Investment Position Manual 6th Edition (BPM6) mukaisesti.

Maittaiset ja toimialoittaiset kanta- ja virtatiedot suorista sijoituksista ovat saatavissa Tilastokeskuksen verkkosivuilta vuodesta 2004 lähtien. Useista maailman maista on käytettävissä vastaavat kansainvälisten tilastointistandardien mukaiset suorien sijoitusten tiedot.

Tilastointistandardien uudistus aiheuttaa katkoksen suorien sijoitusten aikasarjoihin. Tilastovuodesta 2013 alkaen sisäryhtyserät tilastoidaan uudistetun suuntaperiaatteen mukaisesti, mikä supistaa sekä ulkomailta Suomeen että Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten kantoja. Tilastovuotta 2013 edeltävältä ajalta Suomen Pankki on arvioinut uudistetun suuntaperiaatteen mukaiset pääomakannat sekä sisäryhtyserät vuosille 2009–2012. Arviot on laadittu IMF:n Coordinated Direct Investment Survey:tä (CDIS) varten ja tiedot ovat saatavilla IMF:n verkkosivuilta osoitteesta: <http://cdis.imf.org/Default.aspx>. Uusien tilastointistandardien myötä suorat sijoitukset julkaistaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastojen yhteydessä saamis/velka -periaatteen mukaisesti ja Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto uudistetun suuntaperiaatteen mukaisesti, minkä vuoksi tilastoissa esitetyt suorien sijoitusten luvut eroavat toisistaan.

Suorien sijoitusten tilastoon liittyvät läheisesti Tilastokeskuksen julkaisemat Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa (inward Foreign Affiliate Trade Statistics [FATS]) sekä Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailta (outward FATS) tilastot.

7. Selkeys ja eheys/ yhtenäisyys

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston tiedot toimitetaan aggregoidulla tasolla luottamuksellisuusperiaatetta noudattaen Euroopan unionin (EU) tilastovirastolle Eurostatille, OECD:lle, IMF:lle ja YK:lle. Organisaatiot julkaisevat tilaston tietoja useissa paino- ja internet-julkaisuissa.

Tietoa Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastosta löytyy Tilastokeskuksen verkkosivuilta osoitteesta: <http://www.tilastokeskus.fi/til/mata/index.html>.

Lisätietoja

Kristian Taskinen 029 551 2238

Laura Wallenius 029 551 2997

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

maksutase@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Ulkomaiset suorat sijoitukset 2013, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

---

*Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi*

ISSN 2342-3498 (pdf)

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*